

Notitie oprichten en deelname in kringloopwinkel “Het Goed Avres BV”

Inleiding / aanleiding

In deze notitie vragen wij te besluiten over het aangaan van een samenwerking tussen Avres en kringloopbedrijf Het Goed in de vorm van een BV met als doel een breed scala aan leerwerkplekken en werk tegen loonwaarde (potentie van 50 - 90 doelgroepmedewerkers) te creëren op een inspirerende plek aan de Spijksedijk in Gorinchem. Reden voor dit besluit is dat door deze samenwerking leer/werkplekken en duurzame banen tegen loonwaarde worden gecreëerd, waarvan een gedeelte, in het textiel, voor mensen aan de onderkant van de SW. Mensen die nu werk doen tegen stuksprijzen, waar Avres verantwoordelijk is voor het productieproces. Vanwege de oplopende tekorten in de SW (o.a. door teruglopende subsidie) en in de geest van de participatiewet, heeft Avres gezocht naar een partner die verstand heeft van de betreffende business (in dit geval kringloop), betaalt tegen loonwaarde en de productie-kosten, zoals huur, werkkleding, aansturing op de werkvloer en personeeluitjes voor zijn rekening neemt. Ten opzichte van de huidige situatie levert dit veel op voor de mensen: ze zijn echt onderdeel van een bedrijf. En voor de financiën: waar de opbrengst van het werk minus de begeleidingskosten nihil is, is dit in de nieuwe situatie €9000 per persoon (exclusief de reguliere jobachtingskosten). Alleen voor de mensen in de textiel is dit zo'n €135.000 (15x€9000) per jaar. Op die manier wordt aan de sociale kant de derving bij Waardlanden gecompenseerd en worden tevens doelstellingen op sociaal gebied (leer/werkbanen met uitstroom / banen tegen loonwaarde / banen voor onderkant SW) en hergebruik behaald.

Inhoud concept-besluit door Algemeen Bestuur

Het AB van Avres besluit::

- Een kringloopbedrijf te vestigen genaamd “Het Goed-Avres” aan de Spijksedijk in Gorinchem;
- Met het oog op de vestiging van het kringloopbedrijf samen met Het Goed een BV op te richten, overeenkomstig de bijgevoegde concept-statuten/ontwerp-akte;
- Tussen Het Goed en Avres een aandeelhoudersovereenkomst af te sluiten, overeenkomstig de bijgevoegde concept-overeenkomst;
- De voorzitter van Avres, dan wel een door hem te machtigen persoon, te machtigen om de statuten/akte notarieel te passeren en de aandeelhoudersovereenkomst te ondertekenen;
- Een dienstverleningsovereenkomst met het Goed Avres BV af te sluiten voor het ophalen en verwerken van textiel in het werkgebied van GR Waardlanden;
- Een voorschot te verlenen voorafgaand aan het oprichten van een BV ter hoogte van €100.000 voor de aanschaf van textielcontainers. Dit voorschot wordt bij oprichting van de BV terugbetaald;
- Bij oprichting van de BV een achtergestelde lening van € 250.000 te verstrekken overeenkomstig de aandeelhoudersovereenkomst;
- Tot het eenmalig compenseren ten gunste van de begroting 2019 van Waardlanden op basis van € 2,00 per aansluiting (totaal € 109.140), ten laste van het verwachte overschot op het BUIG – budget 2018;
- De begroting 2019 overeenkomstig het voorgaande te wijzigen;
- Om de mogelijkheden van financiële compensatie voor de gemeenten van Waardlanden

overeenkomstig de toezegging eerst medio 2019 in beeld te brengen.

Dit concept besluit zal overeenkomstig de bepalingen van artikel 31a van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 12 van de gemeenschappelijke regeling Avres ter zienswijze worden voorgelegd aan de raden van de deelnemende gemeenten aan Avres.

De kledinginzameling is een essentieel onderdeel van een rendabel kringloopbedrijf.

Context

Avres wil samen met ondernemers zo lokaal mogelijk ontwikkelplekken en banen voor mensen met een arbeidsbeperking realiseren. Dit doet zij onder andere door structurele samenwerking met ondernemers, zoals Attema, Robot en Dubbeldam. Deze ondernemers hebben continu plekken beschikbaar voor mensen uit de doelgroep. Avres is op zoek naar een uitbreiding van haar strategische partners met een organisatie die voldoet aan de volgende criteria:

- A. Structureel een significant aantal duurzame banen / leerwerkplekken met een laag instapniveau
- B. Werk in een minder industriële setting, zodat Avres mensen met verschillende profielen kan bemiddelen / opleiden.
- C. Werkzaamheden met een maatschappelijke impact, die bovendien niet verplaatsbaar zijn naar lage lonen landen. Dit laatste om te voorkomen dat marges onder druk staan.
- D. Werkzaamheden midden in de samenleving

Keuze voor kringloop vanuit Avres-perspectief

Een kringloopbedrijf heeft al deze aspecten in huis: het biedt regio-gebonden werkgelegenheid met een grote diversiteit aan betaalde laagdrempelige werkzaamheden in de dienstverleningssector, gericht op een grotere duurzaamheid en meer mogelijkheden voor minima. Bovendien is er in de werkzaamheden volop interactie met de samenleving.

Verbreding van de doelstelling

Naast de werkgelegenheidsdoelstelling biedt een kringloopbedrijf mogelijkheden om doelstellingen op het gebied van duurzaamheid te behalen. Avres heeft bij haar zoektocht de partners Syndion (dagbesteding) en Waardlanden (de regionale afval inzamelorganisatie die nagenoeg dezelfde gemeenten als Avres bedient) betrokken en is samen met hen gekomen tot de volgende driedelige doelstelling:

- Het realiseren van arbeidsplaatsen voor mensen met een structurele arbeidsbeperking en mensen die toegroeien naar regulier werk (werkgelegenheidsdoelstelling).
- Een groter deel van de afvalstroom geschikt maken voor hergebruik (circulaire doelstelling).
- Het realiseren van arbeidsmatige dagbestedingsplekken met waar mogelijk een doorstroomperspectief op een locatie midden in de samenleving.

Samenwerking met Het Goed

Om de doelstellingen te behalen heeft Avres een aanbestedingsprocedure opgezet om een kringloopbedrijf te selecteren. Hierop zijn geen inschrijvingen gekomen, maar een van de geïnteresseerde partijen, Het Goed, heeft daarna contact opgenomen met Avres. Het Goed bestaat 25 jaar en heeft 26 vestigingen en heeft het hoogste niveau op de prestatie-ladder sociaal ondernemen (PSO) en behoort daarmee tot de koplopers in Nederland op dit gebied.

Het Goed heeft een concreet voorstel uitgewerkt, in lijn met de doelstellingen van Avres / Waardlanden en Syndion. Onderdeel van dit voorstel is dat Het Goed zich gaat vestigen aan de Spijksedijk in Gorinchem, in de "Lingeloods". In de Lingeloods zullen ook SW-activiteiten en de activiteiten van Behouden Vaart plaatsvinden.

Interessante punten in het voorstel van Het Goed zijn:

- Het Goed biedt medewerkers met een arbeidsbeperking en/of een laag instapniveau een baan tegen loonwaarde;
- Er is binnen de kringloop / Lingeloods de mogelijkheid van een doorlopende leerlijn: van een beschermde werkplek tot (begeleid) vrijwilligerswerk tot een ontwikkelplek tot aan een (tijdelijk) arbeidscontract op basis van loonwaarde; In de praktijk betekent dit zowel het aanleren van werknemers- als vakvaardigheden. Vanuit de werksituatie wordt ook naar niet werkgerelateerde problemen gekeken, zodat mensen kunnen groeien;
- Voor alle activiteiten in de Lingeloods geldt dat in samenwerking met ROC BBL-opleidingen worden aangeboden, waarbij in het voortraject de mogelijkheid bestaat om certificaten te behalen; Het gaat om een vraaggestuurd aanbod vanuit bedrijven, waarbij op verschillende onderdelen mensen kunnen leren: logistiek, vervoer, horeca en retail, lassen, schilderen, polyesteren, in- en oppakken). Het Goed, behouden vaart en de SW-werkzaamheden die op die locatie plaatsvinden bieden samen een grote diversiteit aan (leer)-werkplekken;

BV

Avres wil dat een ondernemer die mogelijkheden ziet in de markt werkzaamheden organiseert voor de doelgroep. Het is een landelijke tendens, onder andere ingegeven door de participatiewet, om SW-activiteiten te verzelfstandigen. Een sociale firma is een interessante optie om werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te behouden en mogelijk uit te breiden. Een sociale onderneming in de vorm van een BV is de meest gekozen constructie.

Bij het opzetten van een samenwerking zijn voor een SW-bedrijf / sociale dienst zijn het kiezen van de juiste partner, de onderlinge vertrouwensrelatie en een zorgvuldige vormgeving succesfactoren om het beoogde resultaat te bereiken. Kenmerken van de juiste partners, de sociaal ondernemer, die bijdragen aan succesvol partnerschap liggen op het gebied van reputatie, vakmanschap, financiële draagkracht en bovenal ondernemerschap en affiniteit met doelgroep.¹

Aansluitend bij deze landelijke tendens heeft Avres gekozen voor een aparte BV met Het Goed. Avres en Het Goed participeren ieder voor 50% in Het Goed / Avres BV. Belangrijkste argument voor een BV is dat er sprake is van een bedrijfsmodel dat niet zonder de inzet van mensen uit de bijstand / met een beperking kan. Dat is anders bij andere samenwerkingspartners, zoals Dubbeldam, Attema en Robot. Alhoewel met de eerste ook gesprekken zijn over of een BV niet meer passend is dan de huidige contractuele relatie. In de samenwerkingsrelatie met Het Goed doet de private ondernemer flinke investeringen. Een BV-constructie zorgt er voor dat Avres ook een financieel belang heeft bij het aanleveren van het juiste personeel. Met een BV-constructie wordt ook geborgd dat de revenuen terugvloeien in de BV. Het mede-eigenaarschap van een BV zorgt voor meer commitment voor het verwezenlijken van de doelstellingen, dan wanneer Avres door middel van een contract verbonden voor het leveren van mensen aan de kringloop is verbonden.

Bij oprichting van een BV worden naast de statuten aanvullende afspraken gemaakt in aparte overeenkomsten:

- veelal wordt gebruik gemaakt van een separate aandeelhoudersovereenkomst om nadere bepalingen op te nemen;
- in de detacheringsovereenkomst worden bepalingen opgenomen over in-, door en uitstroom als ook over opleiding en begeleiding;

1

https://www.sbcm.nl/fileadmin/sbcm_data/producten/creeren_van_werk/producten/downloads/Van_SW_naar_Social_Firm_web-v4.pdf

De concept-akte tot oprichting (statuten) en de aandeelhoudersovereenkomst zijn als bijlage opgenomen.

Alternatieven voor de BV

Over het algemeen worden een stichting en coöperatie als alternatieven voor de BV gezien. In onderstaande tabel uit eerder genoemd SBCM-rapport worden hiervan de voor- en nadelen beschreven:

Variant op BV als rechtsvorm	Voordelen	Nadelen
Stichting	Geen eigenbelang en dividendseis van aandeelhouder. In beginsel ideële doelstelling; Wellicht positief imago, gunningsfactor.	Beperkte financieringsruimte. In specifieke situaties wellicht gemis aan drive van de ondernemer als eigenaar.
Coöperatie	Breder draagvlak met leden. In beginsel 'coöperatieve' doelstelling. Wellicht positief imago, gunningsfactor.	Afhankelijk vormgeving risico van trage/diffuse besluitvorming. Wellicht beperkte financieringsruimte. In specifieke situaties wellicht gemis aan drive van de ondernemer als eigenaar.

Vanwege het nadeel van beperkte financieringsruimte is niet gekozen voor een stichting. Vanwege het risico van trage /diffuse besluitvorming is niet gekozen voor een coöperatie. Alleen een contractuele relatie geeft niet de mogelijkheid aan Avres om vooraf te investeren en uiteindelijk ook te delen in de opbrengsten. Aan de zijde van de ondernemer is het lagere commitment in een contract als bij een BV een belangrijke reden om een voorkeur te hebben voor een BV.

Bestuur en toezicht als mede-eigenaar van Het Goed / Avres BV

In de ontwerpstatuten en de af te sluiten aandeelhouderskomst staan de afspraken over invulling van het eigenaarschap. Er is volwaardige zeggenschap voor de aandeelhouders ten aanzien van directievoering, investeringen, jaarplan, jaarstukken, dividend en financiering. Voor wat betreft de financiering stellen beide aandeelhouders tegen dezelfde voorwaarden een achtergestelde rentedragende lening van ieder € 250.000 beschikbaar. De lening komt als vordering op de balans van Avres en heeft geen invloed op het begrotingsresultaat. De consequenties voor het weerstandsvermogen zullen via de tussentijdse rapportages van Het Goed / Avres BV worden gevolgd. Voor directievoering en franchising wordt een overeenkomst met Het Goed franchise en management BV afgesloten. Deze BV maakt deel uit van Het Goed consortium. Avres bemoeit zich niet met bedrijfsprocessen en laat de ondernemer ondernemen.

In de statuten en aandeelhoudersovereenkomst die u als bijlage aantreft heeft Avres laten vastleggen dat zij zich niet met de bedrijfsprocessen bemoeit. Laat de ondernemer ondernemen.

Textielverwerking

Essentieel voor een rendabel kringloopbedrijf is dat de textielverwerking hier onderdeel van is. GR Waardlanden is als "eigenaar" van de afvalstromen bevoegd om zonder Europese aanbesteding een concessie voor de periode van 5 jaar aan Avres – Het Goed Gorinchem BV te verlenen. Avres schakelt voor de uitvoering HGG BV in, zolang de inzameling overeenkomstig de huidige condities duurt. HGG BV voert drie taken uit:

- A. haalt huis aan huis textiel op
- B. ledigt de bovengrondse textielcontainers
- C. sorteert textiel.

De bovengrondse textielcontainers zijn nieuw. HGG BV investeert en plaatst in gemeenten de bovengrondse afvalcontainers. De kwaliteit van bovengrondse textielcontainers is substantieel beter dan

die van de huidige de ondergrondse textielcontainers doordat er minder vervuiling en vochtproblemen ontstaan. Verder kunnen bovengrondse containers handmatig geleegd worden, waardoor dit weer voor extra werkgelegenheid zorgt. Het plaatsen van de bovengrondse containers zal in samenspraak met de gemeenten plaatsvinden. Een opzet voor een plaatsingsplan containers is als bijlage toegevoegd. De ondergrondse containers van Waardlanden zullen voor andere doeleinden ingezet worden.

Kringloopwinkels versterken elkaar

In Gorinchem zijn meerdere kringlopen actief. Op basis van analyses van het kringloopbestand in min of meer vergelijkbare gebieden (rond de 35.000 inwoners), zoals Best en Geldrop blijkt dat Het Goed daar al langer bestaat naast lokale kringloopbedrijven.

Het Goed zoekt actief de samenwerking met regionale kringloopbedrijven. Er is samenwerking mogelijk op het gebied van onderlinge uitruil van spullen, doorstroom van vrijwilligers naar leer/werkplekken / functies binnen Kringloop Het Goed, etc.

Avres hecht erg aan het continueren van de relatie met lokale kringloopbedrijven voor de onderkant van de doelgroep / vrijwilligersplaatsen.

Er zijn mogelijkheden voor de lokale kringloopwinkels om in samenwerking met Avres / Het Goed BV een rol te spelen in de textielverwerking. De BV haalt het textiel uit de containers. Wanneer lokale kringloopwinkels willen beschikken over dit textiel kunnen zij financiële afspraken maken met de BV of met Avres over de detachering van mensen tegen een uurloon gelijk aan wat de Avres / Het Goed betaald.

Business-case

In deze business-case wordt ingegaan op het economisch en maatschappelijk rendement van de samenwerking inclusief de textielsortering. Er zijn een aantal maatschappelijke baten:

- A. Het hergebruik van afval neemt toe. Het Goed accepteert alle herbruikbaar huisraad, herbruikbare elektrische apparaten en textiel die bij huishoudens vrijkomen. Wanneer goederen niet geschikt zijn om in de winkel te verkopen, zorgt Het Goed ervoor dat de artikelen in werkplaatsen worden hersteld of opgeknapt.

Een kringloopwinkel leidt tot een aanzienlijke bezuiniging voor de gemeenten op de kosten van afvalverwerking: 85% van de ingezamelde goederen en textiel wordt hergebruikt. Het Goed zal zo mogelijk werkplaatsen in de winkel creëren (in-store concepten). Een voorbeeld daarvan is een naaiatelier. Achter de schermen zal een houtwerkplaats in staat zijn om uit houtonderdelen nieuwe meubels (op bestelling) te maken dan wel beschadigde of gedateerde meubels te herstellen en te schilderen alvorens ze te koop aan te bieden.

- B. Hergebruik textiel neemt toe. Bij het sorteren wordt in eerste instantie gesorteerd op de winkelkwaliteit textiel. Hierbij wordt het textiel in de kringloopwinkel te koop aangeboden. Er resteert een fractie textiel dat elders verder wordt gesorteerd. Het Goed heeft een goede samenwerking met textielsorteerbedrijf Vernooij in Tilburg dat de tweede keuze laat sorteren door medewerkers van WSW bedrijf de Diamantgroep. Daar komt veel rest textiel uit het hele land bijeen om verder uitgesorteerd te worden.
- C. Verrijking van het winkelaanbod, waar burgers tegen een aantrekkelijke prijs unieke goederen kunnen aanschaffen. Doordat een brede doelgroep wordt aangesproken en bereikt, blijkt dit drempelverlagend te werken voor minder kapitaalkrachtigen. Uit onderzoek is immers gebleken dat juist minima veelal schroom hebben om gebruikte, maar kwalitatief betere, goederen aan te schaffen. Eerder koopt deze doelgroep nieuw, maar van mindere kwaliteit.
- D. Er dreigen veel kwetsbare mensen thuis te komen zitten. Er is dringend behoefte aan meer plekken

voor deze mensen waar op goede en efficiënte wijze begeleiding kan plaatsvinden. Een plek waar variatie is in werkzaamheden en waar een beroep gedaan wordt op verschillende talenten. Plekken, waar mensen aansluiting vinden bij de arbeidsmarkt, zodat ze zo veel als mogelijk zelfstandig in hun inkomen kunnen voorzien.

Punt D is verder uitgewerkt in onderstaande tabel. In deze tabel zijn de twee onderdelen weergegeven: de winkel en de textielsortering. In de samenwerking worden de volgende mogelijkheden gecreëerd voor de doelgroep bijstand / SW:

	fte	Doelgroep-medewerkers	Financiën
Winkel			
Regulier	3,2 fte	-	-
Detachering naar loonwaarde	15 fte	20-30 plekken	€135.000 opbrengst / €9000 per FTE
(Onbetaalde) leerwerktrajecten	15 fte	15-30 plekken	€75.000 (25 x €3000) (begeleidingskosten op jaarbasis)
Vrijwilligers		10 plekken	-
Totaal winkel betaald werk / leerwerkplekken	33,2 fte	35-60 plekken	
In-store concepten	Nog nader te bepalen		
Textielsortering			
Detachering naar loonwaarde	15 fte	20-30	€135.000 opbrengst Avres / €9000 per fte
Totaal aantal betaald werk / leerwerkplekken	48,2 fte	55-90	

Er is bij volledige bezetting sprake van een opbrengst van €270.000 euro (2x€135.000) detacheringssloon per jaar. De banen in de textiel zijn voor SW'ers die nu tegen lage stuksprizen werken, waardoor het rendement voor Avres omhoog gaat, doordat zij gaan werken tegen vergoeding naar loonwaarde conform de participatiewet / visie van Avres.

Door de leerwerkplekken verwachten wij ook meer uitstroom richting regulier werk uit de bijstand te kunnen genereren, wat een besparing op het inkomensdeel oplevert. Een uitgebreide business-case is als bijlage toegevoegd.

Investerings en rendement

Avres en Het Goed storten ieder € 100.000 voorschot (voor o.a. aanloop-investeringen, textiel-containers, etc.). Bedrijfskosten van de BV komen niet ten laste van Avres. Het voorschot wordt verrekend zodra Het Goed Avres BV is opgericht en de achtergestelde lening volgens de aandeelhoudersovereenkomst van € 250.000 wordt gestort. Deze lening dient binnen een termijn van 10 jaar te worden afgelost. De partner van Avres, Het Goed Groep BV, verwacht vanaf het derde jaar mogelijkheden om het geïnvesteerde kapitaal af te lossen. Een deel van de opbrengsten wordt opnieuw geïnvesteerd in de BV. Een begroting / business case is als bijlage toegevoegd.

De BV is een werkgever die net als andere werkgevers aanspraak kan maken op regelingen die gelden voor de doelgroep (jobcoaching, werken tegen loonwaarde). De BV is een onderneming net als alle andere werkgevers. Avres betaalt €3000 voor een kwalitatief hoogwaardig leerwerktraject. Verder is er geen 'extra' publiek geld nodig.

Financiële compensatie vanwege opbrengstderving bij GR Waardlanden.

Het ontvangen van de concessie voor textiel voor een periode van 10 jaar veroorzaakt een nadeel in de begroting 2019 van ruim € 200.000 bij GR Waardlanden. Deze raming is echter onder volstrekt andere marktomstandigheden en vanuit een ander verwachting met betrekking tot het scheiden van afval en textiel opgesteld. Deze, inmiddels niet meer realistische, raming is bovendien bruto. Het netto resultaat (= bruto minus inzamelkosten) is in ieder geval lager, omdat niet alleen de opbrengsten wegvallen, maar ook de kosten voor inzameling. Inmiddels hebben de gemeenten de tarieven voor afvalstoffenheffing vastgesteld. Daarom heeft GR Waardlanden via de gemeentes geen dekking voor de verwachte financiële tegenvaller bij textiel. Avres heeft mogelijkheden binnen het verwachte overschot op BUIG 2018 om eenmalig GR Waardlanden te compenseren. Met een bijdrage van € 2,00 per aansluiting (= totaal € 109.140) wordt in belangrijke mate deze tegenvaller in de begroting 2019 van Waardlanden gedekt. Een structurele toezegging is ten laste van BUIG niet mogelijk en op basis van de businesscase van Het Goed Avres financieel niet haalbaar. Goed inzicht in de baten (minder taken Waardlanden, minder grote afvalstroom) en lasten omtrent textiel en de eventuele mogelijkheden om te compenseren ontstaat eerst per medio 2019. In samenspraak met GR Waardlanden wordt medio 2019 een bestuurlijke notitie met het oog op de mogelijkheden van financiële compensatie opgesteld.

Bijlagen

- Businesscase Het Goed: circulair en inclusief: Kringloop en meer in de Lingeloods;
- Oprichtingsakte/Statuten Het Goed-Avres BV (per abuis is hier nog dhr. Spanjaard vermeld, dit wordt bij het vastleggen van de definitieve akte bij de notaris gecorrigeerd);
- Aandeelhoudersovereenkomst Het Goed – Avres BV.
- Plan van aanpak inzameling en sortering textiel
- Organogram Het Goed BV